

**Umiatsiaararsorlutik aalisartut saarullinnik bundgarninik pisarineqartunik
pisarineqareerlutik aniseqqinneqartut annertussusaat pillugit
nalunaaruteqartarnissaat, kiisalu nalunaarutigineqartut Pinngortitalerfimmu
atugassanngortinneqarnissaat qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut
suliniuteqarnissamik peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut
aalajangiiffissaattut siunnersuut.**
*(Inatsisartunut ilaasortamit Hans Aronsenimit, Inuit Ataqatigiit,
saqqummiunneqartoq)*

pillugu

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerreqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini kingullermik ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Nikolaj Jeremiassen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Henrik Fleischer, Partii Naleraq
Inatsisartunut ilaasortaq Kelly Berthelsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Villy Olsvig, Inuit Ataqatigiit

Ulloq 18. maj 2017 siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imai siunertaalu

Siunnersuutip nassatarissavaa umiatsiaararsorlutik aalisartut saarullinnik bundgarninik
pisarineqartunik pisarineqareerlutik aniseqqinneqartut annertussusaat pillugit
nalunaaruteqartarnissaasa kiisalu nalunaarutigineqartut Pinngortitalerfimmu
atugassanngortinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaannut Naalakkersuisut
suliniuteqarnissamut peqquneqarnissaat.

1. Siunnersuutip Inatsisartunit suliarineqarnera

Siunnersuut – tamakkiisuunngitsumik taparserneqareerluni – Aalisarnermut, Piniarnermut
Nunalerinermullu Ataatsimiititaliamut suliaassanngorlugu innersuunneqarpoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnera

Aallarniutigalugu § 37 naapertorlugu apeqquummut akissutip nr. 20/2017-ip innersuussutiginnissaanut ataatsimiititaliaq pissutissaqarsorivoq, tassani allassimalluni:

”Pinngortitaleriffik naliliivoq imartatsinni aalisagaqassuseq malinnaaffigilluarlugu”

Tamatumunnga atatillugu ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq akissummi siuliani allassimasumi allassimasut saniatigut § 37 naapertorlugu apeqquummut nr. 26/2017-imut akissummi aamma allassimammat:

”[...] Pinngortitaleriffik ukiut tamaasa sumiiffinni sinerissamut qanittumiittuni saarullinnik misissuisarmat, tassani aalisagaqassutsip angissusia, qanoq ukioqarneri aamma angissutsikkut agguataarsimanerat missiliuunneqartarluni. Peqatigalugu Pinngortitaleriffik ukiumoortumik misiligutissatut uuttuinnernik amerlasuunik katersisarpoq, tassanissaaq saarullit aalisarnermi nalaanneqartartut qanoq angitiginerisa agguataarneqarsimanerisa naliliivigineqarnissaannut tamakku tunngaviliisartut. 2016-imi saarullit inuussutissarsiutigalugu sinerissamut qanittumi aalisarnermeersut saarullit 22.000-it Upernavimmiit Kalaallit Nunaata kujataanut agguataarlugit uuttorneqarput.”¹

”2017-imiit Pinngortitaleriffiup saarulleeqqanik misissuina Maniitsup Kangaatsiallu eqqaanni kangerluit ilanngullugit annertusineqarpoq, taamaalilluni saarulleeqqat Nuup Qeqertarsuullu Tunuani akornanni sinerissami tamarmi misissorneqassammata. Qeqertarsuup Tunuani taamatuttaaq ullut arlallit kilisalluni misissuinnernut atussamaarneqarput pingaartumik saarulleqassutsimik misissuinissaq siunertaralugu.

2016-imi sinerissamut qanittumi 34.000 tonsinit pisanineqarsimasunit 250 tonsit Uummannami, 0,3 tonsit Upernavimmi, 250 tonsit Kalaallit Nunaata Kujataani 13 tonsillu Tunumi Tasiilap eqqaani pisanineqarsimapput. 2017-imiit imartat sinerissamut qanittumi aalisarfiusimasut 98 %-ii misissuiffigineqassapput.”²

Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq Pinngortitaleriffik tamanna tunngavigalugu isumaqarmat ataatsimut isigalugu saarulleqassutsip ineriartorsimanerannik *“ilisimasagarluarluni”³*. Iisimasat Pinngortitaleriffiup nammineq misissuinnerinnaanit aallaaveqanngitsut, aammali aalisakkanik inuussuteqartunit paasissutissanit (tassa aalisartunit) – tak. pisanik nalunaarsuiffiit, tulaassat pillugit uppernarsaatit il.il.

¹ §37 naapertorlugu apeqquummut akissut nr. 26/2017.

² §37 naapertorlugu apeqquummut akissut nr. 20/2017.

³ Pinngortitaleriffiup aammalu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliap ilisimatitsiffiusumik ulloq 16. november 2016-imi ataatsimiinnerannit.

Tassunga atatillugu § 37 naapertorlugu apeqqummut akissut nr. 26/2017 ataatsimiititaliamit ima paasineqarpoq Pinngortitaleriffik isumaqartoq saarullit aniseqqinneqartut pillugit ilisimasaqarluni, naak amerlassuserpiaat Pinngortitaleriffimmit ilisimaneqanngikkaluartut.

Bundgarninit pisarineqarnermik kingorna saarullit aniseqqinneqartut amerlassusiisa naatsorsorneqarnissaat, tassungalu ilanngullugu saarulleqassutsimut erseqqinnerusumik takutitsisinaanera ilisimatusarnikkut soqutiginaateqarsinnaasoq ataatsimiititaliap assortunngilaa. Umiatsiaararsortulli sulinerunissaannik peqqusinissamut sanilliullugu ilisimatusarnikkut naleqassusia naammannersoq siunnersuuteqartup naammatumik ilimanarsisinnigikkaa ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit annilaanngatigineqarsinnaavoq siunnersuut aalisartunit pisariaqanngitsumik allaffissornertut isigineqarsinnaanera, taakkumi bundgarnersorluni pisaqarnerit tamaasa kingorna aniseqqitat qanoq amerlatiginersut naatsorsornerannut piffissamik atuisariaqarnermikkut aalisarnissaminnut piffissakinnerulernissaat ilimagineqartariaqarmat.

Siullermeerinninnermi akissuteqaat ataatsimiititaliamit matumani aamma innersuussutigineqassaaq, tassani Naalakkersuisut allammata:

”Tamatumani saniatigut siunnersuut saqqummiunneqartoq allaffissornikkut suliaasaqarnerulernermik pilersitsisussaavoq. Siunnersuut manna aqqutigalugu ilisimasat nutaat pissarsiarineqarsinnaasut allaffissornikkut suliaasaqarnerulernernut iluaqutaasussatut nalilerneqanngillat.

Suliniullu taamaattoq ingerlanneqassappat kattuffiit attuumassuteqartut Pinngortitaleriffiullu isumasiornissaat pisariaqassaaq.”

Akissuteqaat ataatsimiititaliamit ima paasineqarpoq; bundgarnersorluni aalisarnermi saarullit aniseqqinneqartut amerlassusiannik naatsorsuinissamut umiatsiaararsortut pisussaaffilerneqarnissaat Pinngortitaleriffimmit aalisartulluunniit sinniisuannit (ass. KNAPK) maannakkuugallartoq kissaatigineqanngimmat.

Tamatuma saniatigut aniseqqitat qanoq annertussuseqarnerannik nalunaarsuineq sinerissap qanittuani saarullittassat amerlineqarnerannik ilumut nassataqassanersoq apeqquserneqarsinnaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taamaalillunilu pisassiissutit maanna 36.500 tonsinut annertussusilerneqarsimapput, tamannalu biologit kaammattuutaannit 12.379 tonsiusunit malunnaatilimmik qaffasinneruvoq⁴. Imaassinnaavoq - qulaani oqaatigineqartuttut - saarullit qanoq amerlatigisut aniseqqinneqartarnerannik nalunaarsuineq saarullit qanoq amerlatiginerannik erseqqinnerusumik, tamatumalu qanoq ineriartornissaata

⁴ ”Saarullittassat amerlassusilerneqarput”. Tusagassiorfinnut nalunaarut – Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik. 5. januar 2017.

ilimagineqarsinnaaneranut, takussutissiisnaasoq, kisiannili tamatuma ingerlaannartumik biologit siunnersuinerannik annertunerulersitsinissaa naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

Aalisarnerup aqunneqarnerani aalisartut ilisimasaasa ilanngutsinneqarnissaannik siunnersuuteqartup siunertaqarnera ataatsimiititaliamit paasilluarneqarpoq isumaqatiginartinneqarlunilu, taamaalilluni aalisarneq pillugu aalajangiinerit aalisartunit biologinillu paasissutissiissutit tunngavigalugit pialersinnaallutik. Siumut, Inuit Ataqatigiit kiisalu Partii Naleqqap akornanni naalackersuisooqatigiinnermut isumaqatigiissummut ataatsimiititaliaq innersuussivoq, tassani allassimammat:

”Uumasunik ilisimatuut ilisimasaat aammalu aalisartut ilisimasaat naligiimmik toqqammavigineqartassapput, pisassiissutissatut siunnersuutit aalajangersarneqarnerini”⁵

Sinerissamut qanittumi saarullittassat amerlassusii Naalackersuisut aalisartunik tusaaniarsimanerattut ataatsimiititaliap isigaa. Ataatsimiititaliap tassunga atatillugu ilanngullugu maluginiarpaa § 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 205/2015-imut akissummi oqaatigineqarmat:

”Sinerissap qanittuani pisassiissutit pineqartillugit biologit aalisartullu ilisimasaasigut oqimaaqatigiisitsineq aallaavigalugu naliliisoqarumaarluni”

Tamatumunnga nangissutitut ataatsimiititaliap pissutissaqarsorinngilaa siunnersuummut sukumiinerusumik oqaaseqaqqinnissani.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerititassai

Inatsisartut suleriaasianni § 33, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq aalajangiiffigisassatut siunnersuutip timitalerneqarnerata aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai siunnersuummut tunngavilersuutini allaaserineqartassat. Tamanna naapertorlugu siunnersuuteqartup tamanna nassuiaateqarfigisimavaa.

Ataatsimiititaliaq pissutissaqarsorinngilaq siunnersuuteqartup oqaatigisai apeqqusissallugit, ataatsimiititaliali pissusissaatut oqaatigissallugu – akissuteqaatip imarisaata saniatigut siuliani immikkoortoq aallaavigalugu – tunngavilersuisooqarsinnaagaluarimat siunnersuutip allaffissornikkut kingunerisassaanik siunnersuuteqartoq annikinaarisimasoq. Tamanna aatsaat erseqqinnerusumik paasineqarsinnaavoq siunnersuutip erseqqinnerusumik timitalerneqarneratigut.

⁵ ”Naalackersuisooqatigiinnissamut isumaqatigissut 2016 -2018: Naligiinneq – Toqqissisimaneq – Ineriartorneq” (qup. 9).

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami **amerlanerussuteqartut** Inuit Ataqtigiinnit aamma Demokratinit sinniisuutitat qulaani oqaasertaliunneqartut tunngavigalugit siunnersuut **akuerineqassasoq inassutigaat.**

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Inuit Ataqtigiinnit aamma Demokratinit sinniisuutitat kaammattuissapput, atortuutit elektroniskiusut ikiorsiullugit - aamma assinik filminillu uppersaatit saqqummiunnerisigut - nalunaaruteqartarnerup ingerlanneqarsinnaanissaa periarfissarsiuunneqassasoq.

Ataatsimiititaliami **ikinnerussuteqartut** Siumumit aamma Parti Naleraq-mit sinniisuutitat siunnersuut **itigartinneqassasoq inassutigaat.**

Taamak oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu allassimasutut paasinnilluni Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Hans Aronsen
Siulittaasoq

Nivi Olsen
Siulittaasup tullia

Knud Kristiansen

Nikolaj Jeremiassen

Henrik Fleischer

Kelly Berthelsen

Villy Olsvig